

Voorzitter,

We leven in een roerige tijd met veel en grote uitdagingen. De naweeën van de coronacrisis, een oorlog op Europees grondgebied met de daarop volgende energiecrisis. Maar ook specifiek in eigen land het stikstofdossier en de woningnood. En niet in de laatste plaats de energietransitie en de noodzaak tot verduurzaming. Grote thema's die elkaar op tal van plaatsen raken en doorkruisen.

Een voorbeeld van dat laatste is een uitspraak van de Raad van State van afgelopen woensdag, waarin de bouwvrijstelling uit de wet Stikstof en Natuur buiten werking wordt gesteld. 'Goed nieuws voor de natuur' zeggen de natuurorganisaties. Tegelijkertijd zal deze uitspraak vrijwel zeker gaan leiden tot (verdere) vertraging van bouwprojecten. Dus slecht nieuws voor woningzoekers. En niet goed voor de toch al onder druk staande planning van duurzaamheids- en transitiedoelen.

Duidelijk is dat deze grote thema's, die goeddeels buiten de invloedssfeer van het gemeentebestuur liggen, ons dorp en onze inwoners wel degelijk raken.

Wat het CDA betreft is een grote zorg in dit alles de groeiende polarisatie. Polarisationen waardoor mensen en groepen niet meer naar elkaar luisteren en tegenover elkaar komen te staan. Een voorbeeld dichtbij wat mij persoonlijk best wel heeft geraakt is de discussie over het al dan niet hijsen van de regenboogvlag op het gemeentehuis. In de media en op de sociale media hard en op de man gespeeld: Als je de vlag hijst, dan heb je het beste voor met de LHBTIQ gemeenschap. Hijs je de vlag niet, dan heb je geen oog voor deze groep in onze samenleving.

Voorzitter, als we het voorgaande op ons in laten werken komt wellicht de gedachte op: dat is een somber beeld. Dat we te maken hebben met grote en moeilijke maatschappelijke thema's is een feit. Dat deze thema's zorgen met zich meebrengen voor mensen, voor gezinnen en voor bedrijven is ook een feit. Maar wat het CDA betreft moeten en mogen we ook niet uit het oog verliezen dat er nog steeds heel veel welvaart is in ons land en dorp. Gisteren vierden de kerken dankdag voor gewas en arbeid. Ondanks dat zorgen en problemen reëel en groot zijn is er veel om dankbaar voor te zijn. Geen reden om ons te laten ontmoedigen.

Voor het CDA beginnen oplossingen met minder ik en meer wij. Oplossingen kunnen we samen vinden. Door in gesprek te gaan, en naar elkaar te luisteren. Door dat te doen krijgen we zicht op het belang van de ander, ook als die een andere mening is toegedaan. Zo kunnen we met elkaar een samenleving vormen waarin elke stem gehoord mag worden. Oplossingen vinden en bieden we ook door om te zien naar elkaar. In het bijzonder naar de mensen die het moeilijk hebben, de kwetsbaren in onze samenleving. Oplossingen vinden we door verantwoordelijkheid te nemen, en in te zetten op duurzaamheid. Waar besparen van energie al een thema was in de verduurzamingsopgave komt daar nu extra de stimulans bij dat het de energiekosten drukt.

Als CDA vinden we ook dat we ons door de problemen van vandaag – hoe belangrijk ook – niet het zicht op de langere termijn moeten laten ontnemen. Keuzes die we vandaag maken willen we maken met zicht op die langere termijn.

Voorzitter, ik wil nu meer concreet naar de Meerjarenbegroting 2023 – 2026. Allereerst wil de ambtelijke organisatie complimenteren met door hen verzette werk. Ondanks het ontbreken van een kadernota en het pas laat in het verkiezingsjaar tot stand komen van een nieuw college ligt er een degelijke begroting voor. Tel daarbij op de technische presentaties en de controle van tal van moties en amendementen, dan is een compliment zeker op z'n plaats.

Voorzitter, in de technische presentaties werd ons al verteld dat de totstandkoming van deze begroting is op een wat andere manier gegaan dan andere jaren. Er was geen kadernota dit voorjaar. Wel bevat

de begroting een doorkijk ten aanzien van de invloed van nieuw beleid uit het coalitieakkoord 'En nu door!'. Voor de definitieve invulling is een begrotingswijziging aangekondigd.

Het grootste deel van de vragen die onze fractie had bij de begroting, was technisch van aard. In de avond met de technische presentaties hebben we daar al antwoorden op gekregen.

Richting het college hebben we ook nog de volgende vragen:

- Op welke termijn verwacht het college met de begrotingswijziging te komen waarmee het nieuwe beleid uit het coalitieakkoord volledig wordt ingebed?
- Pagina 17: School Steenenkamer: **Vraag:** wordt inderdaad een handhaving op de huidige locatie als reële optie meegenomen?
- Pagina 27: Kabinet werkt aan wijziging systeem eigen bijdrage WMO. **Vraag:** Wat is de huidige bijdrage systematiek, en aan welke (koers)wijziging wordt gedacht?
- Pagina 29: Tabel baten en lasten Samenleving -> **Vraag:** bij Zwembad is een bedrag opgenomen in de baten van 1,2 mio. Waar komt dit vandaan?
- Pagina 45: Oud papier brengt veel meer op dan enige tijd geleden. **Vraag:** Over OPA hebben we vorig jaar uitgebreid gesproken. Dit was toch op z'n eind aan het lopen?

Voorzitter, namens de CDA-fractie wil ik een tweetal moties inbrengen.

In het coalitieakkoord geven we aan in te willen zetten op preventie, juist ook in jongere groepen (12-). En in het algemene deel van mijn bijdrage ben ik ingegaan op het belang van het met elkaar in gesprek gaan en blijven. Meedoen willen we stimuleren, en daarin willen we graag iedereen betrekken. Ook onze jonge inwoners. In navolging op tal van andere gemeenten stellen we voor ook in Putten een kinderburgemeester aan te stellen. Ik lees de motie daartoe voor:

[motie Meedoen is de toekomst]

Voorzitter, de begroting laat zien dat onze gemeente er financieel goed voorstaat. Met name de jaren 2023 – 2025 laten daarbij behoorlijke begrotingsoverschotten zien. Dit resulteert in een fors oplopende algemene reserve. De vraag is hoe daarmee om te gaan. Ik heb in het algemene deel van mijn bijdrage al geschetst welke richting het CDA daarbij voor zicht ziet: voor de korte termijn zien we dat er inwoners zijn die in de problemen komen door de inflatie, met name de gestegen energiekosten. Bij de meest kwetsbaren willen we daarin financieel tegemoet komen. Vanuit het Rijk gebeurt dat al, maar op gemeentelijk niveau is het goed die groep uit te breiden [motie is/komt voor].

Daarnaast willen we faciliteren en stimuleren voor de langere termijn. Energiekosten dempen door te ondersteunen in duurzaamheidsmaatregelen.

Voorzitter, regeren is vooruitzien. Het CDA wil onze voorzieningen op de langere termijn toekomstbestendig houden. In het verleden hebben we dat gedaan door onze steun aan de garantstelling voor een hogetemperatuur warmtepomp voor het Bosbad. Toegegeven: op dat moment hadden we niet voorzien hoe hard die investering nu terugkomt, maar toch.

In het coalitieakkoord willen we bestaande plannen verder uitwerken en tot realisatie brengen. Enkele van die plannen vergen forse investeringen. Het CDA wil de overschotten die er zijn alsook die de komende jaren worden verwacht onderbrengen in een investeringsfonds. Op die manier kunnen we de structurele lasten op de begroting dempen met geld dat we vooraf sparen.

Het CDA komt daarvoor met de motie 'Investeringsfonds'. Ik lees deze voor:

[Motie investeringsfonds]

Voorzitter, ik kom tot een afronding en vat mijn bijdrage nog even kort samen:

- 1) Ten aanzien van inflatie/energielasten gaat het CDA voor een gerichte ondersteuning van de meest kwetsbare groepen;
- 2) Voor de breedte mikken we op structurele maatregelen, in de zin van het stimuleren/faciliteren van duurzaamheidsmaatregelen die kosten/lasten op structurele basis drukken
- 3) We hebben oog voor de langere termijn, regeren is vooruitzien. Daarvoor pleiten wij voor een investeringsfonds.

Vanuit het CDA roep ik ons allemaal op om om te zien naar elkaar. Een samenleving waarin we aandacht en respect hebben voor ieders mening begint bij onszelf. Laten we deze opdracht allemaal omarmen. Tenslotte wens en bid ik het college, de ambtelijke organisatie en deze raad wijsheid en zegen toe in de werkzaamheden waarvoor we met de voorliggende begroting de basis willen leggen.